

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kuntaliiton ajankohtaiset asiat

Ympäristöpäällikkö Maija Hakanen

Ympäristönsuojelupäivät 2007

Lammin biologinen asema, 3.-4.10.2007

Kestävä kehitys

- Missä mennään? Kuntalehti 14/2007
- Aalborgin sitoumukset
- Kestävän kehityksen toimikunnan alue- ja paikallisjaosto aloittaa toimintansa
- Kunnat ja ilmastonmuutos
- Valtakunnallinen Vihervuosi 2008
- Ympäristötilinpäätös ja -raportointi
- YTY:n selvityksen ja tilastot

Kestävän kehityksen askeleet

1. vaihe: herääminen, ympäristöfokus
2. vaihe: organisaatio, muodollinen rakenne, jossa monenlaisia mahdollisuuksia koordinaattorista osastoon, 1. asteen sitoutuminen
3. vaihe: prosessi, osallistuminen, foorumit, valistus, 2. asteen sitoutuminen
4. vaihe. hallintokuntien yhteistyö
5. vaihe. strategia, toimintasuunnitelma, 3. asteen sitoutuminen

6. vaihe. toiminta, uudet toimintatavat, pilottiprojektit
7. vaihe. seuranta, osa suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmää, 4. asteen sitoutuminen

8. vaihe. tiedotuskampanjoista toimintakampanjoihin, 5. asteen sitoutuminen

Aalborgin sitoumukset pähkinäkuoressa

- haetaan tehoa kestäväen kehityksen toimiin.
- kunta määrittelee tavoitteet ja toimenpiteet itselleen tärkeis sitoumusten kymmenestä aihepiiristä.
- peruskartoitus, seuranta, tiedottaminen.
- osa Euroopan kestäväen kehityksen kaupunkien kampanjaa.
- Euroopan laajuinen arviointi vuonna 2010.
- Suomesta sitoumukset ovat allekirjoittaneet Hämeenlinna, Turku, Maarianhamina ja Tampere.
- www.kunnat.net » Etusivu » Yhdyskunta, tekniikka ja ympäristö » Kestävä kehitys » Aalborgin julistus ja sitoumukset

Kestävän kehityksen toimikunnan alue- ja paikallisjaosto (APAJA) aloittaa toimintansa

- eri hallinnonaloilla otetaan huomioon vaikutukset alueiden ja kuntien edellytyksiin tehdä kestävää kehitystä tukevia päätöksiä;
- eri hallinnon tasojen, hallinnon ja elinkeinoelämän sekä hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välinen yhteistyö ja vuoropuhelu;
- kestävä kehitys osaksi kunnan strategiatyötä ja suunnittelujärjestelmää, kestävä kehityksen toteuttaminen kuntien jokapäiväisessä toiminnassa ja päätöksenteossa;
- seutu- ja aluetason kiinteämpi kytkentä kuntien kestävä kehityksen prosesseihin;
- ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, kestävä energiatalouden edistäminen, ympäristökasvatus yhteistyössä toimikunnan koulutusjaoston kanssa, kestävä tuotannon ja kulutuksen edistäminen sekä ekotehokkaan maankäytön, palvelutehokkaiden liikennejärjestelmien sekä kestävien yhdyskunta- ja palvelurakenteiden edistäminen;
- Ensimmäinen kokous 5.10., työohjelma 8.10. mennessä;
- Kouvola, Tampere, Pori, Vantaa, Reisjärvi/Haapajärvi/Pyhäjärvi, Varsinais-Suomen Agendatoimisto, Satakuntaliitto, Kuntaliitto.

Kunnat ja ilmastonmuutos

**Kuntien 4.
ilmastokonferenssi
Tampereella
6.-7.5.2008**

VIHERVUOSI GRÖNA ÅRET 2008

Vireyttä vihreästä -
Vihervuosi 2008
Mera Kraft av det Gröna
- Gröna Året 2008

Viheralueet ja pihat
viihtyisiksi kaikille -
Trivsammare grönområden
och gårdar för alla

Ympäristökasvatus elävään
käytäntöön -
Miljöfostran med i vardagen

Liiku terveemmäksi ja
ulkoile! -
Motion för hälsa ute i det
gröna

- opastetut puistokierrokset
- siivous-, kunnostus- ja maisemointitalkoot
- puisto- ja puutarhajuhlat
- pihakilpailut asuinalueilla
- kasvi- ja puistoaiheiset näyttelyt
- ympäristötaide ja taidetapahtumat puistoissa
- viheralan yleisö- ja ammattiseminaarit
- neuvontatapahtumat
- julkisen rakennuksen pihakisa eri teemoin
- puistosauvakävelyt ja puistojumpat
- ympäristöpäivät kouluissa ja päiväkodeissa
- esite puistoista ja niiden tarjonnasta / mahdollisuuksista
- asukasillat Vihervuoden teemoista
- kunnallisvaalien hyödyntäminen

Ympäristötilinpäätös- ja ympäristöraportointi (KUVA) -hanke alkaa

KUVA-hankkeella on kaksi keskeistä tavoitetta:

- yhdistää ympäristösuojelun kustannukset ja ympäristöntilaraportointi yhtenäiseksi ympäristöraportiksi.
- yhtenäistää ja kehittää tiedonhankinnan käytäntöjä ja ohjeistusta.

Hankkeessa mukana olevat kunnat laativat hankkeen aikana itselleen ympäristötilinpäätöksen ja halutessaan myös ympäristöraportin.

Alustava kiinnostuksen osoitus 16.10 mennessä. Hankkeeseen lähtevät kunnat maksavat osallistumismaksun, joka on mukaan lähteville kunnille koko kestoajalta (1,5 v) yhteensä 4500–6000 €.

Lisätietoja:

Henna Knuutila

FCG Efeko Oy

Puhelin 010 409 2761, henna.knuutila@fcg.fi

YTYn selvitykset ja tilastot

Kuntaliiton yhdyskunta-, tekniikka- ja ympäristö -asioiden toimialue kokoaa ja välittää toimialueensa tärkeää kuntatietoa. Tietotuotannolla haluamme tukea kuntia niiden perustehtävän hoitamisessa palveluiden tuottajina ja viranomaisina.

YTY:n nettisivuilla on avattu uusi sivusto, jossa tuomme esille YTY:n toimialueen tilastotietoa sekä erilaisissa kyselyissä ja selvityksissä tuottamaamme tietoa.

Taksat

Kuntien toiminta- ja taloustietoa

Toistuvat selvitykset

Erillisselvitykset

www.kunnat.net » Etusivu » Yhdyskunta, tekniikka ja ympäristö » YTYn selvitykset ja tilastot

Jaana Junnila

Kuntien ja valtion tehtävänjako

Tapaustutkimuksena ympäristölupahallinnon uudistaminen

Kuntien ja valtion tehtävänjako

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Jaana Junnila, Marjut Mynttinen, Maija Hakanen

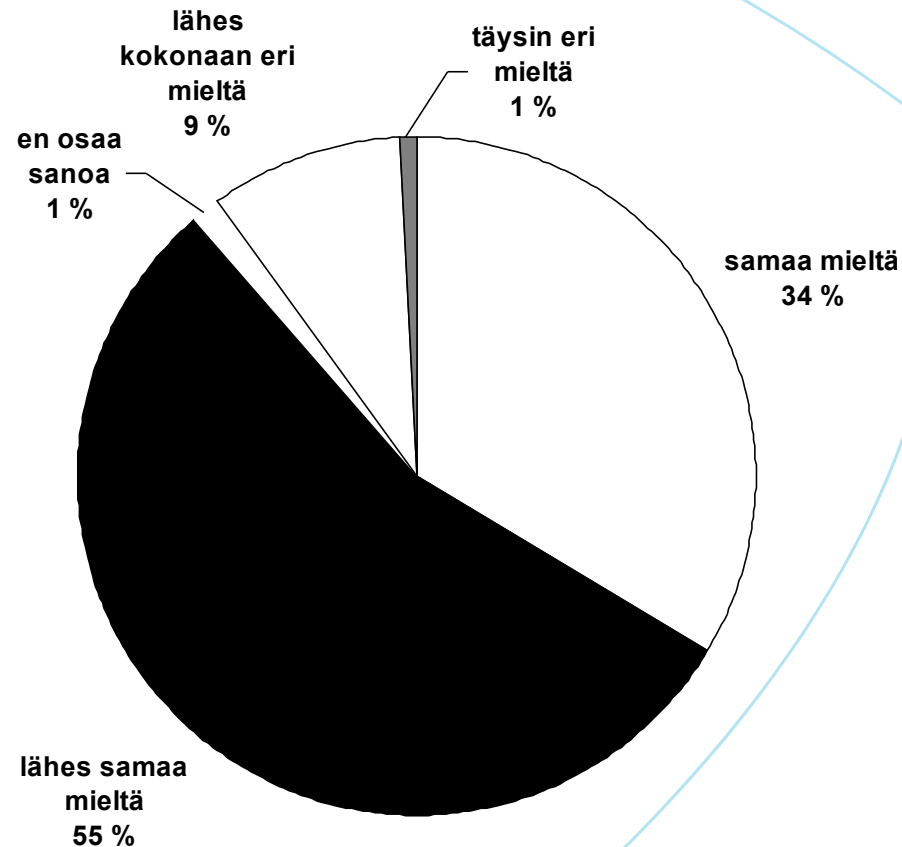
Kuntien ympäristöviranhaltijoiden näkemyksiä kuntien ympäristönsuojelusta ja ympäristölupamenettelystä

Kysely keväällä 2007

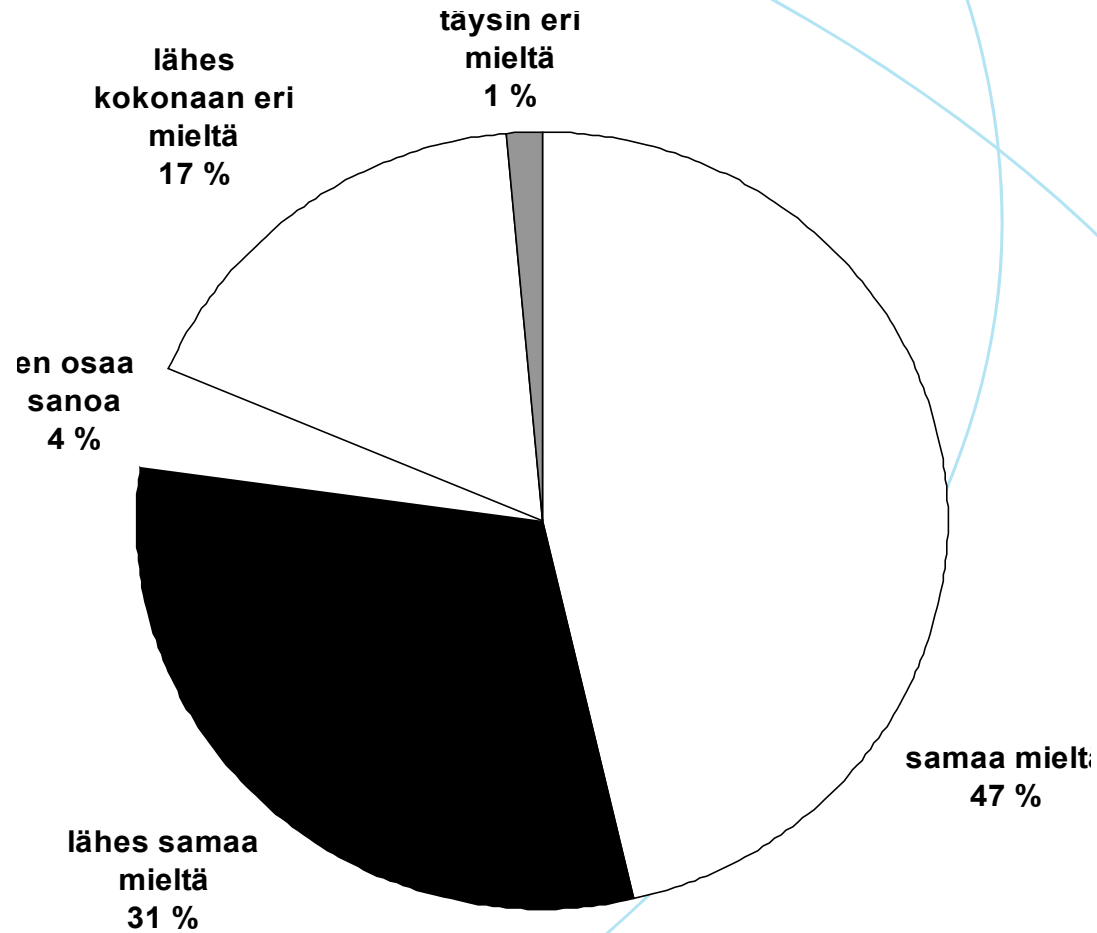

Kuntaliitto
Kommunförbundet

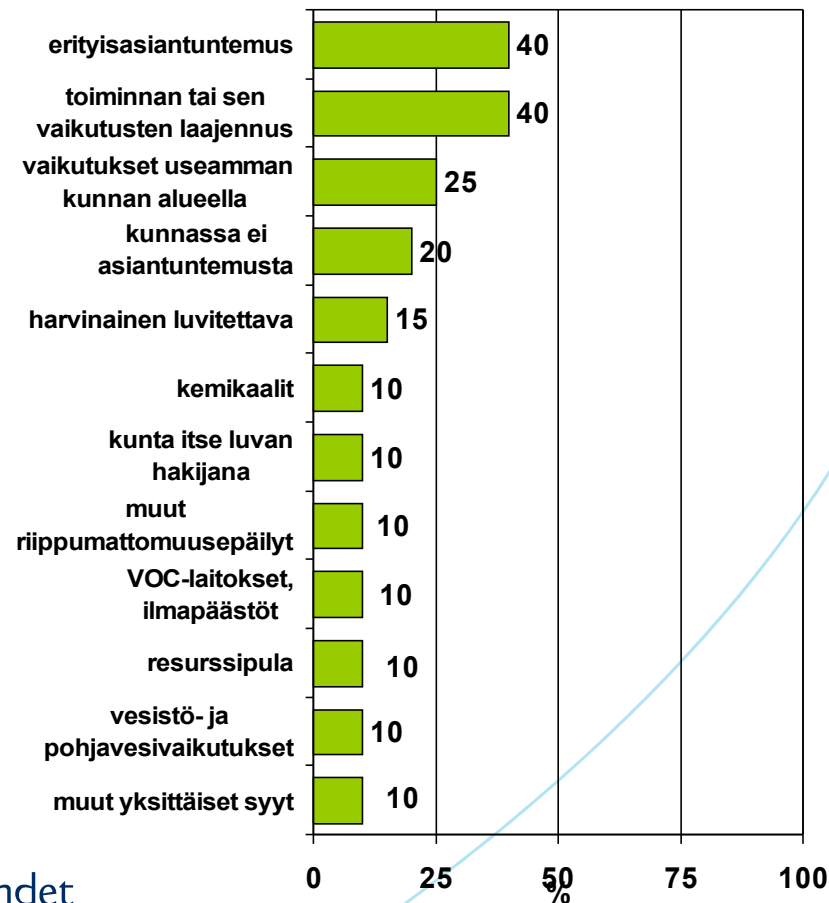
1) Tehtävänjako ympäristöluvituksessa valtion ja kuntien välillä on nykyisellään pääsääntöisesti hyvä, kunhan kunnille taataan riittävät resurssit

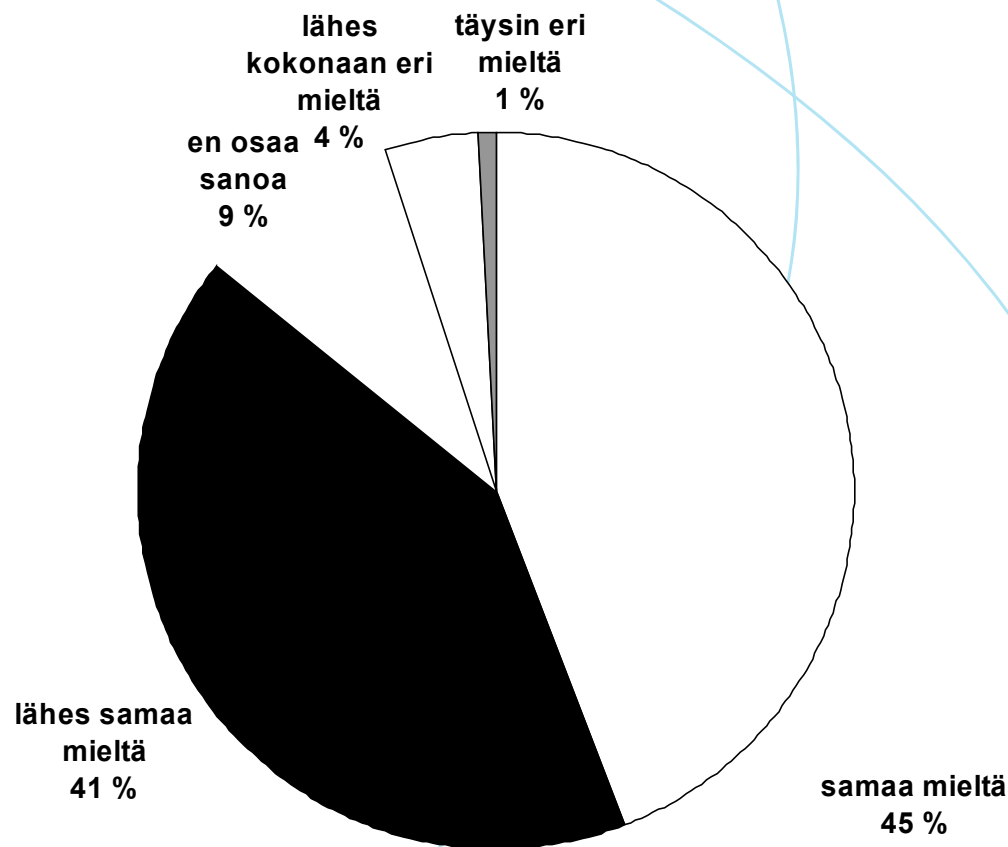
2) Jos luvitus edellyttää asiantuntemusta, jota kunnassa tarvitaan vain harvoin, tulisi luvittajana olla valtion viranomainen

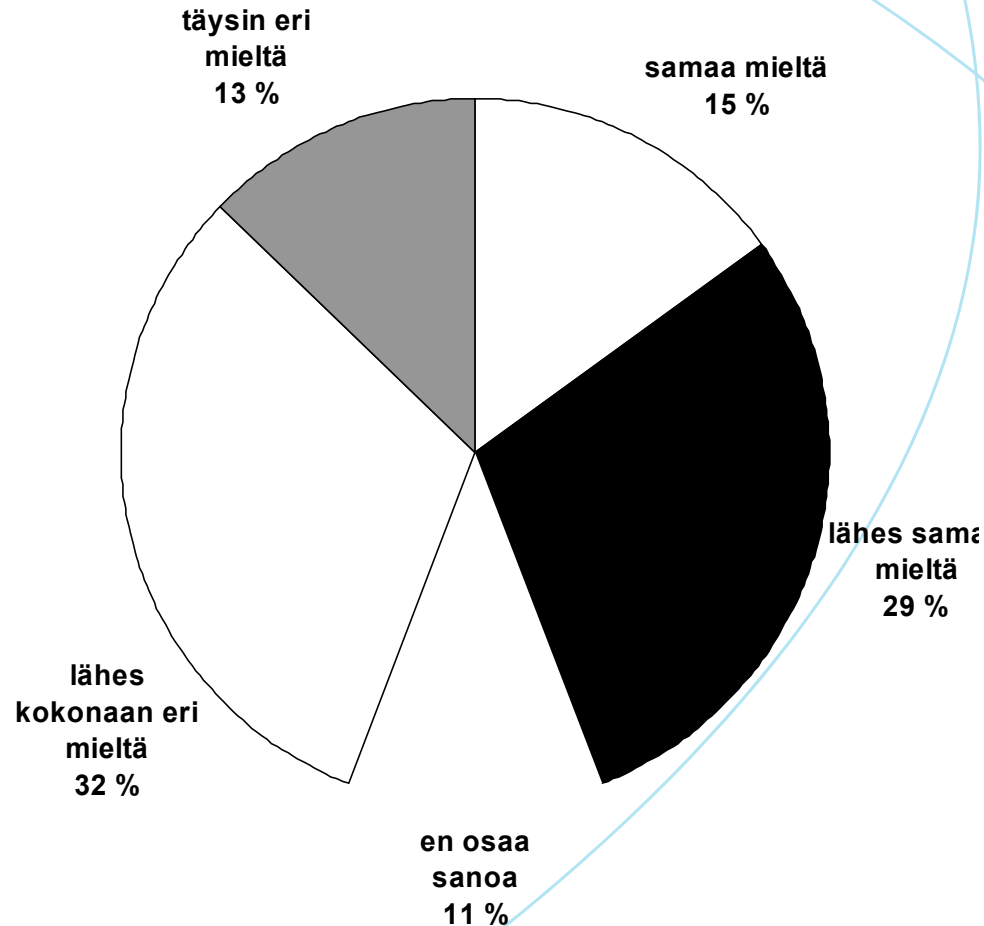
19) Jos valtion ja kuntien nykyinen ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltajako unohtettaisiin, kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijat siirtäisivät lupia valtiolle yleisimmin seuraavista syistä.

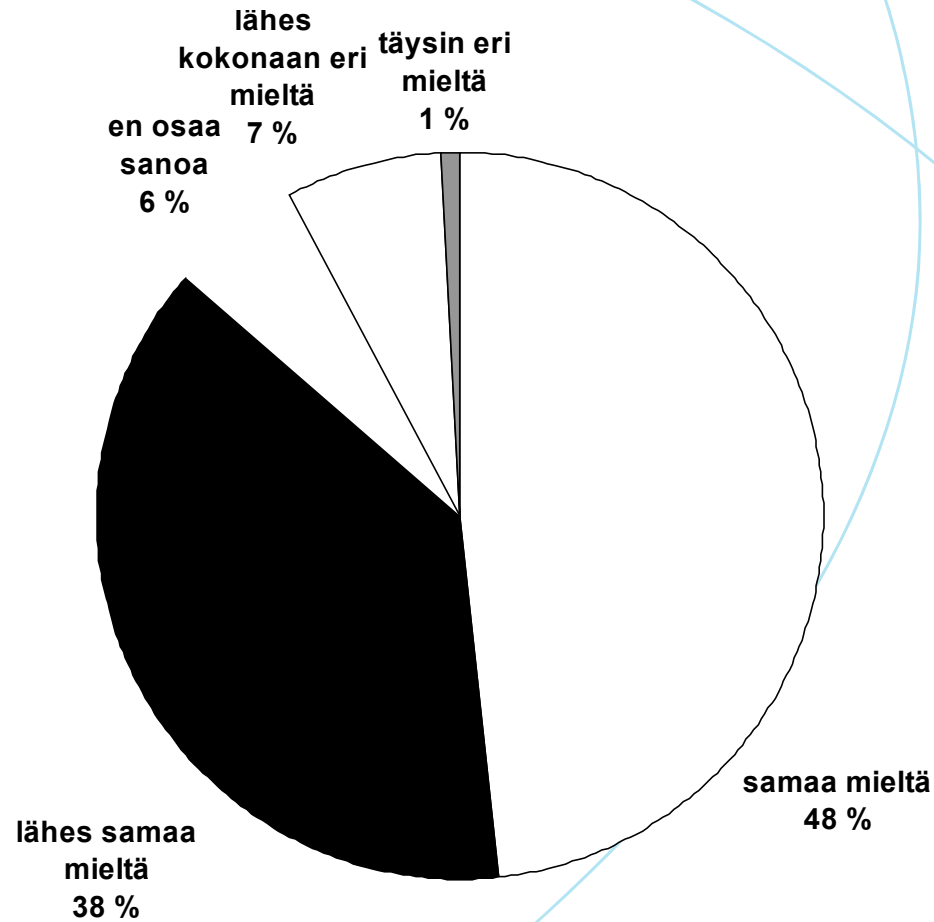
3) Viranomaisen velvollisuus "todistaa" ympäristöhaitan olemassaolo tai riski on käytännössä työläämpi annettaessa määräyksiä jälkikäteen, verrattuna siihen, että vastaavasta haitasta annetaan määräys ympäristöluvassa

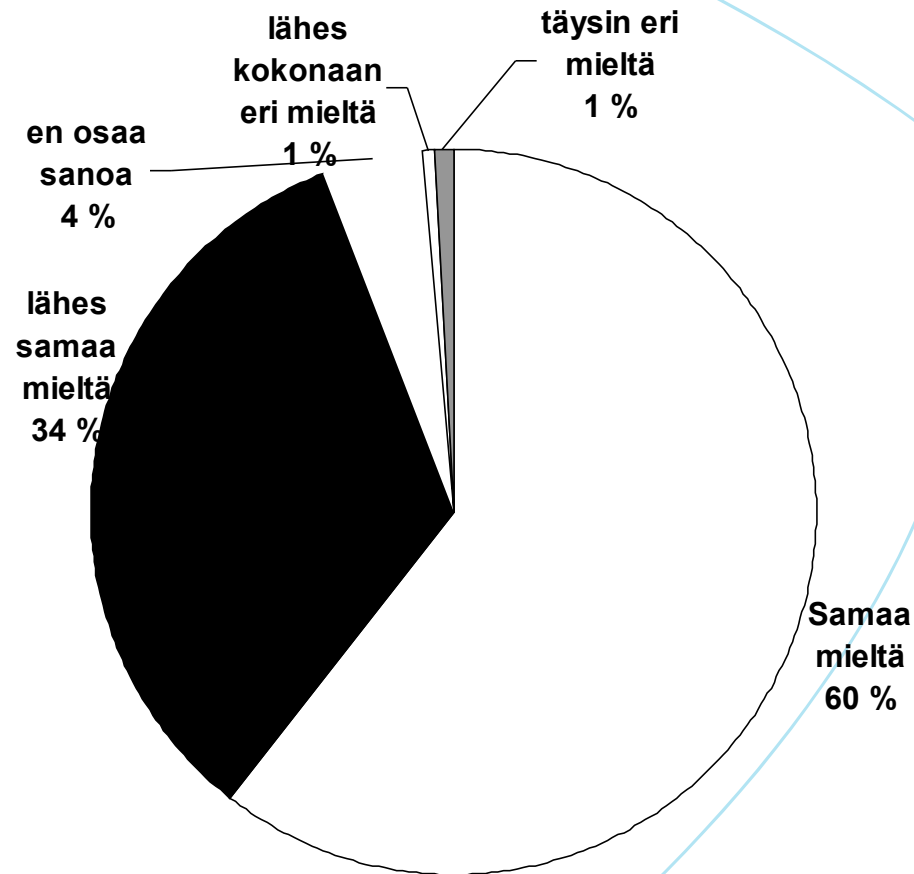
4) Jos viranomaisvalvonta olisi maksullista, maksut ohjautuisivat todennäköisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaan lisäresursseina

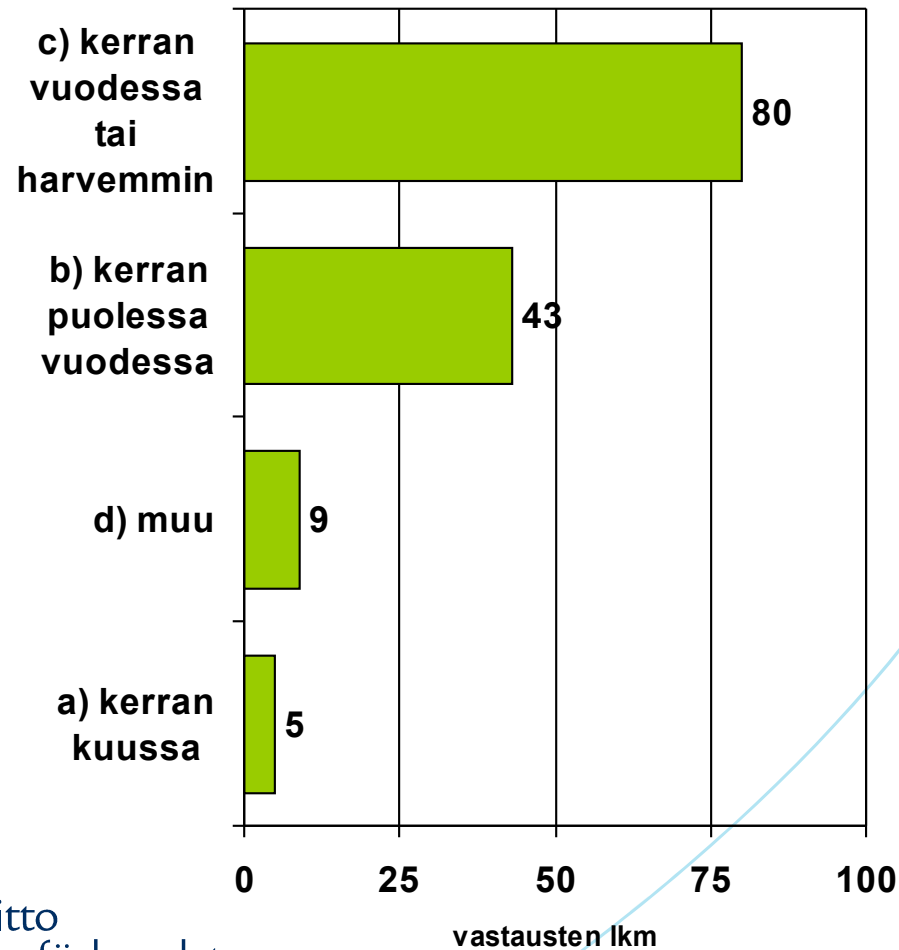
5) Jotta kunnissa panostettaisiin riittävästi ysviranomaisen resursseihin, tulisi valtion määrittellä valvonnan minimitaso tai minimiresurssit

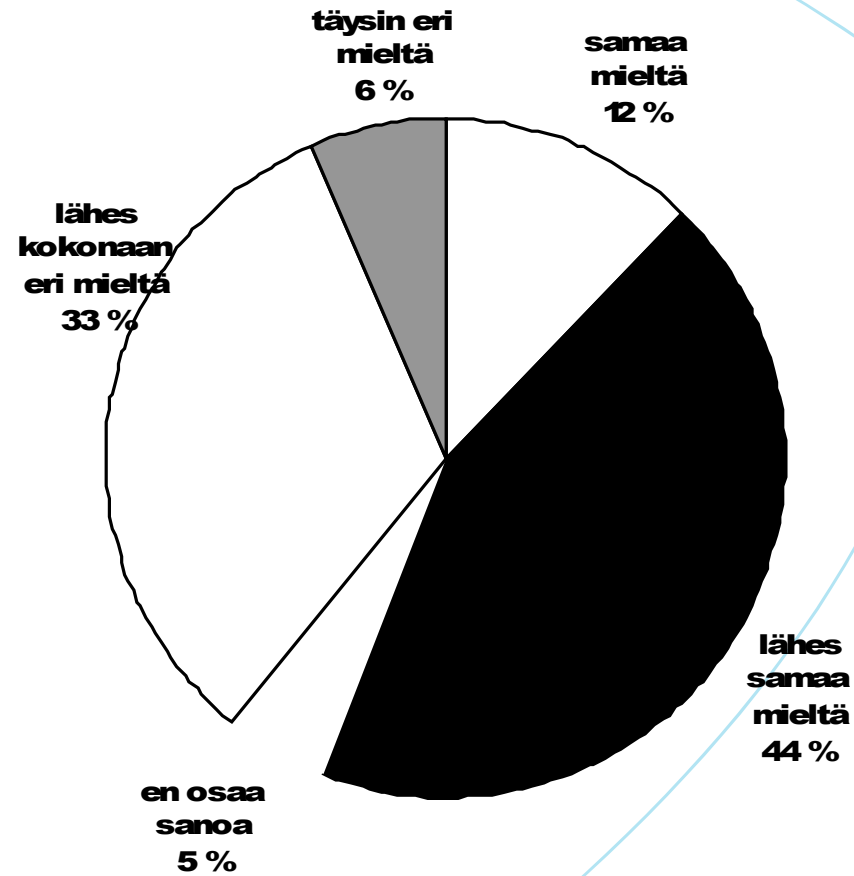
6) Ympäristöministeriön tulisi antaa enemmän ohjeita ympäristönsuojelulain tulkinnanvaraisista kohdista, jotta tulkintakäytäntö olisi yhdenmukaista

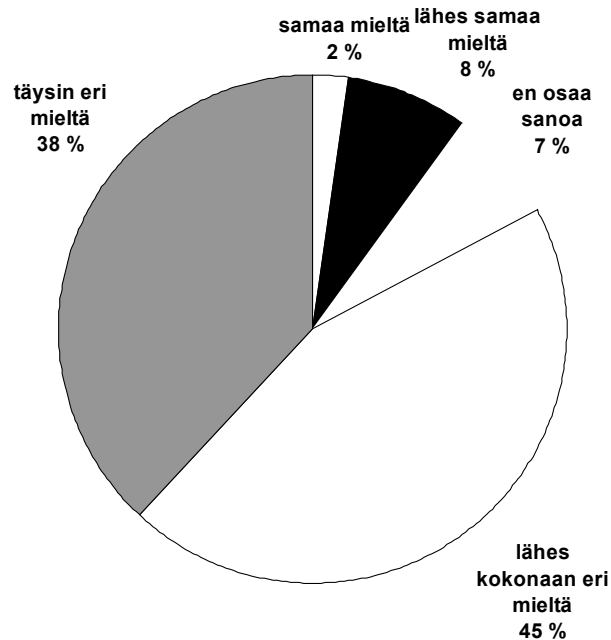
14) Ympäristöministeriö jakaa kuntien ysviranomaisille tietoa ympäristönsuojelulain tulkintaan liittyvästä uudesta tiedosta, oikeuskäytännöstä yms. säännöllisesti noin

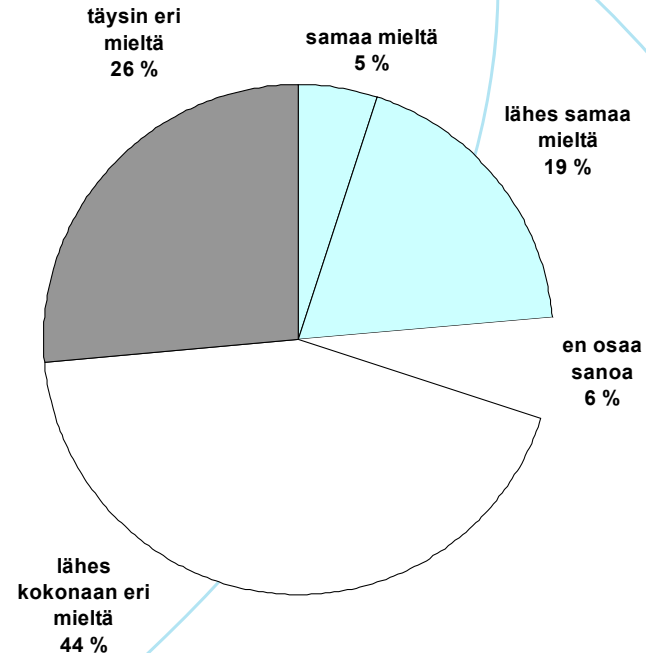
7) Alueelliset ympäristökeskukset tukevat ja neuvovat riittävästi kunnan ys-viranomaista

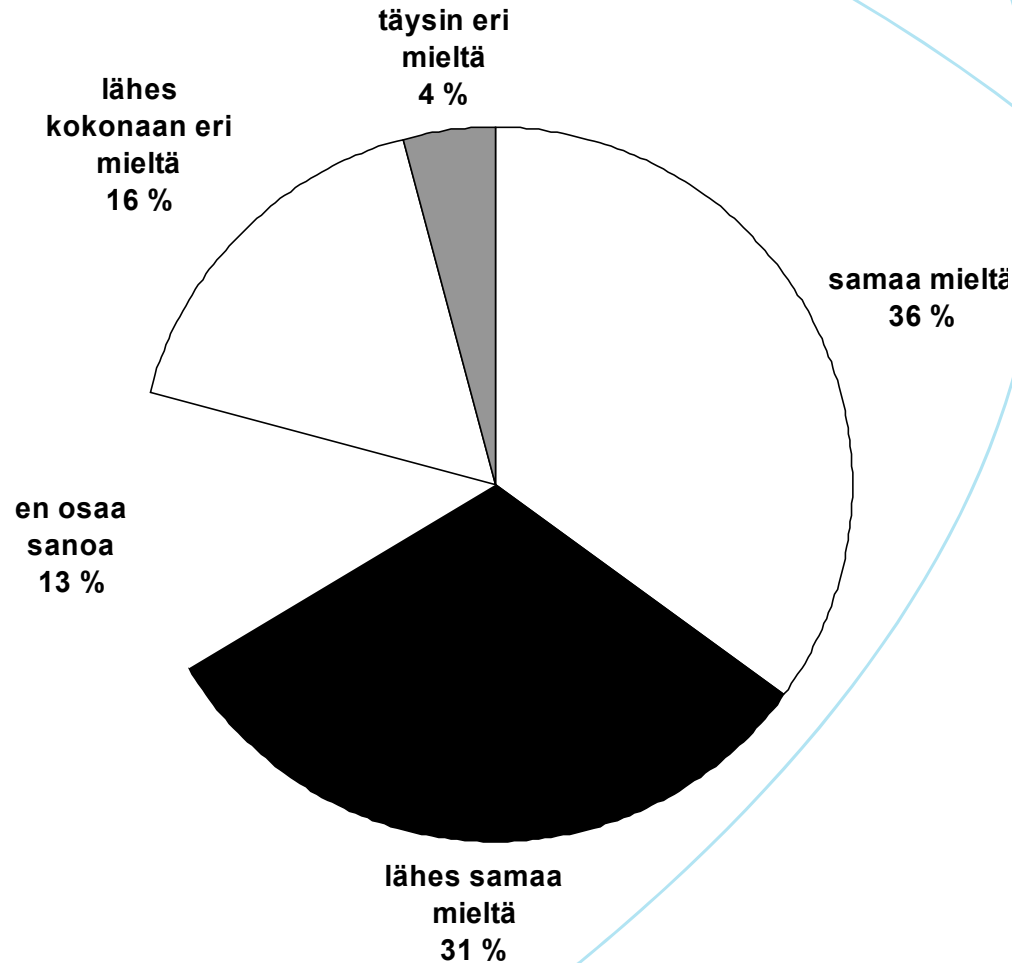
8) Kunnanhallituksen ja -valtuuston ympäristöpolitiikka saa välittyä ympäristöluvan ehtoihin

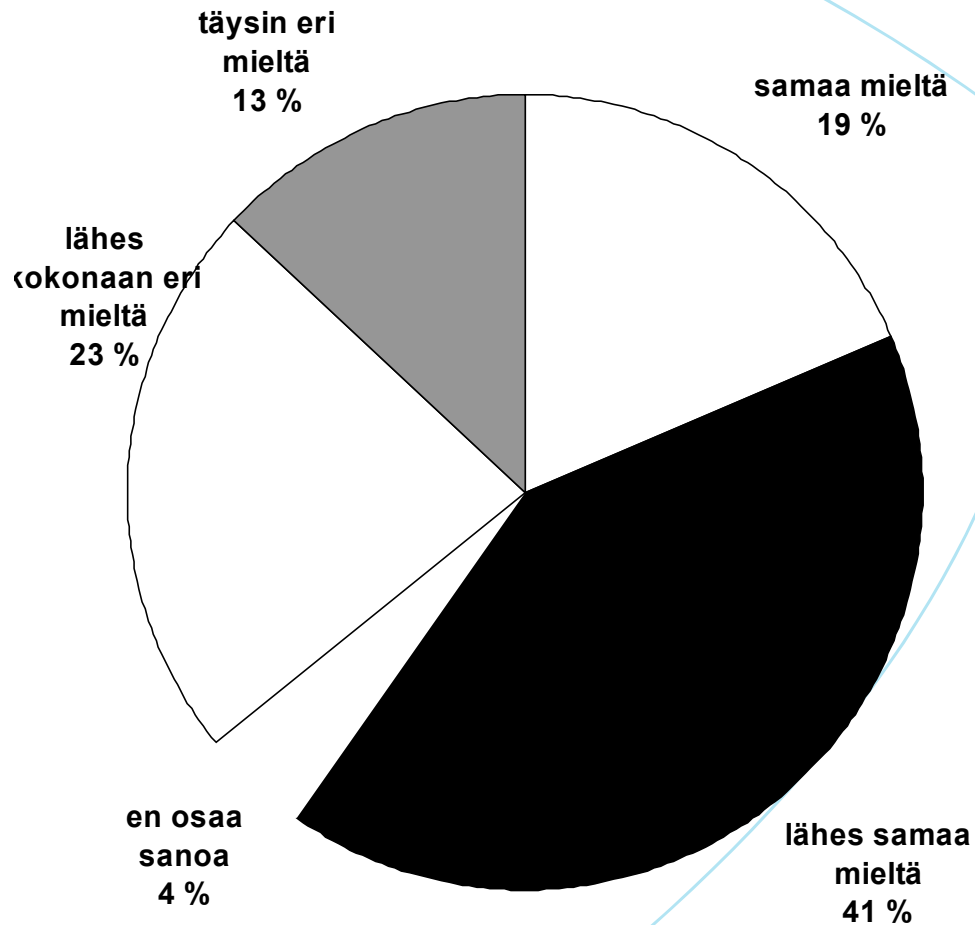
9) Kunnan ys-viranomaisen ympäristöpolitiikka saa välittyä ympäristöluvan ehtoihin niin, että eri kunnissa voi olla jossain määrin erilainen lupakäytäntö

10) Kannatan ajatusta, että ys-viranomaisen tehtäviä hoidetaan / hoidettaisiin alueellani seudullisena yhteistyönä

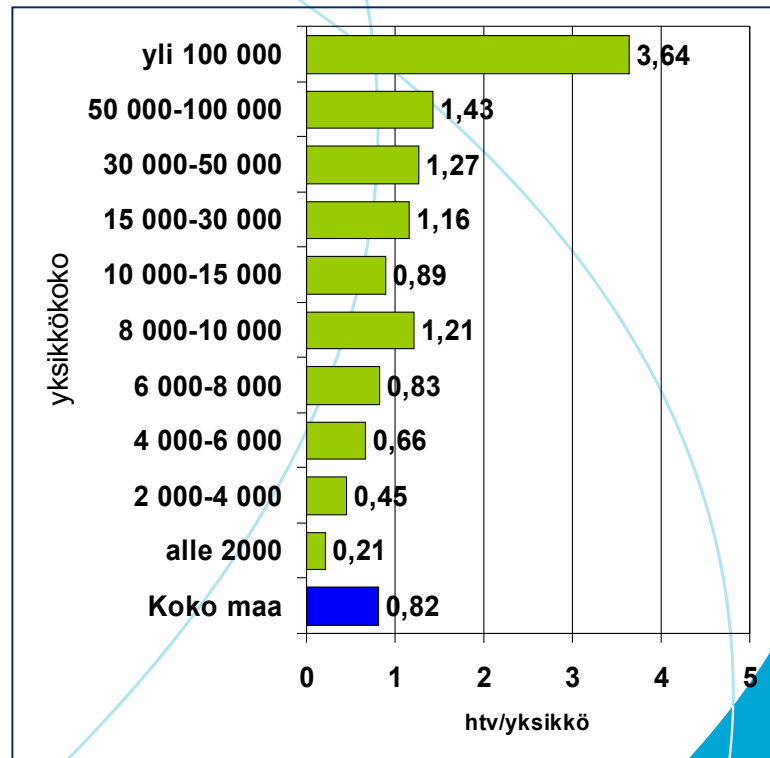
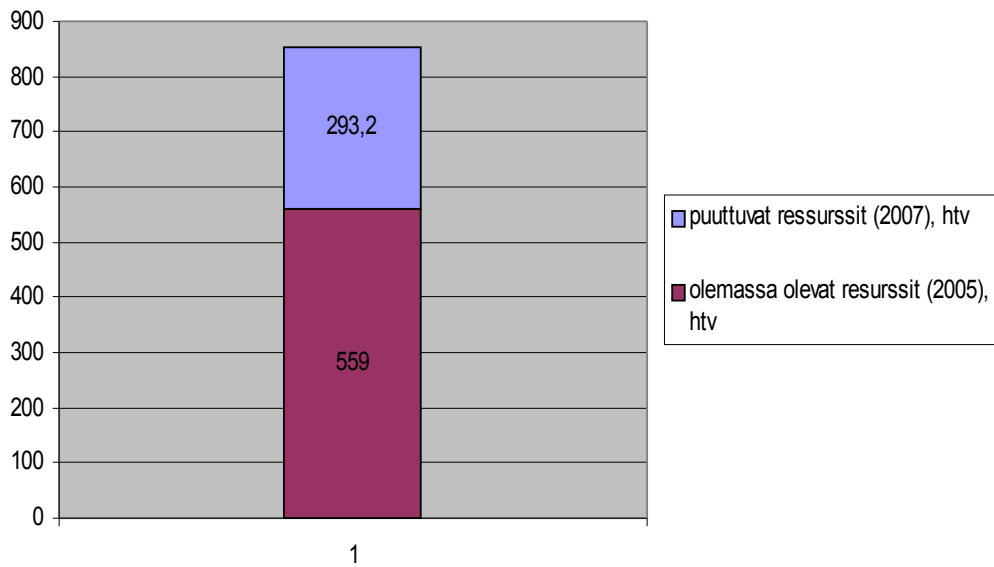

11) Pystyn priorisoimaan työtäni niin, että panostan työssäni eniten tärkeinä pitämiini ympäristönsuojeluasioihin

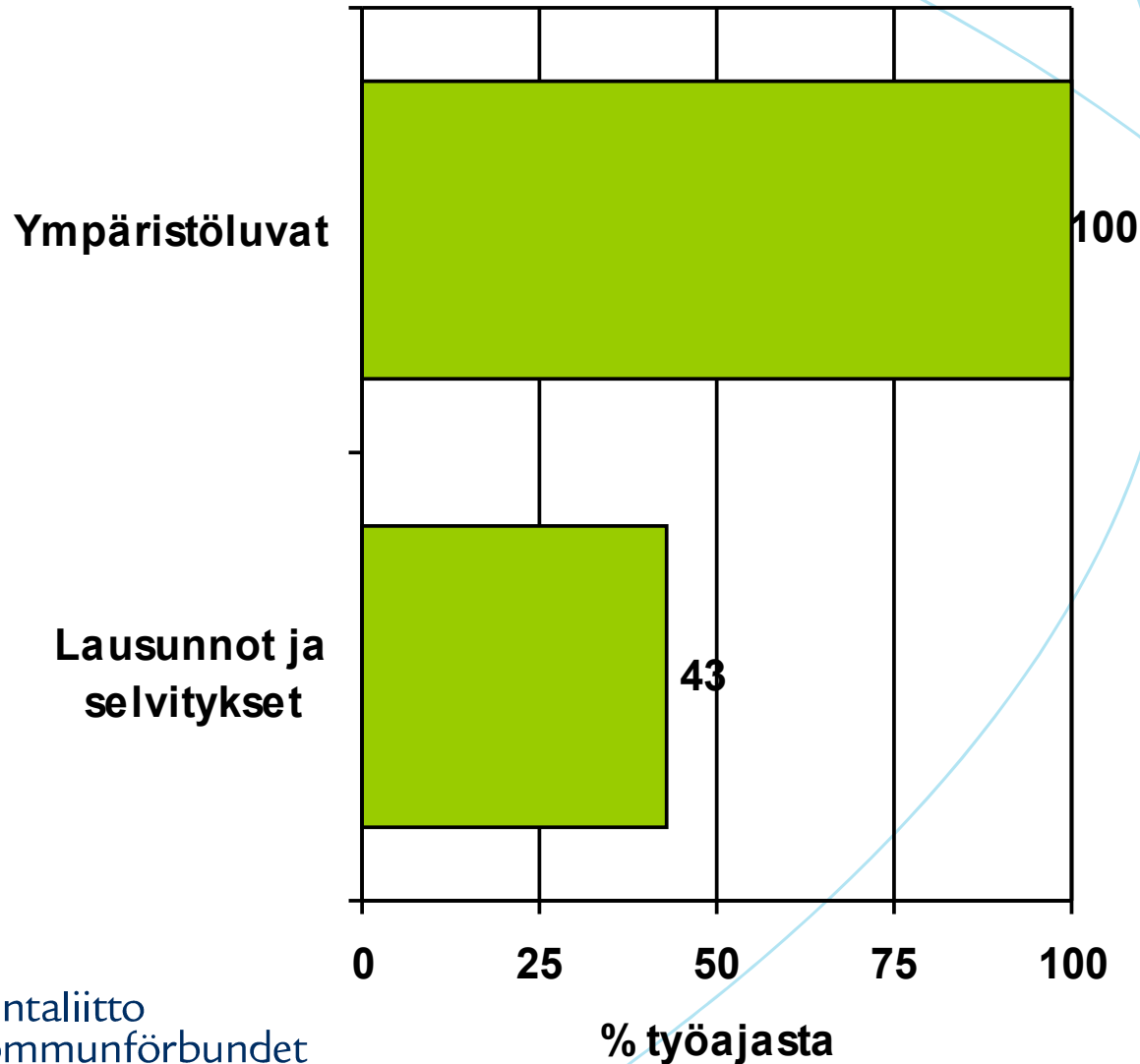

12) Resurssivaje

resurssivaje (2007) ja olemassa oleva resurssit (2005), htv

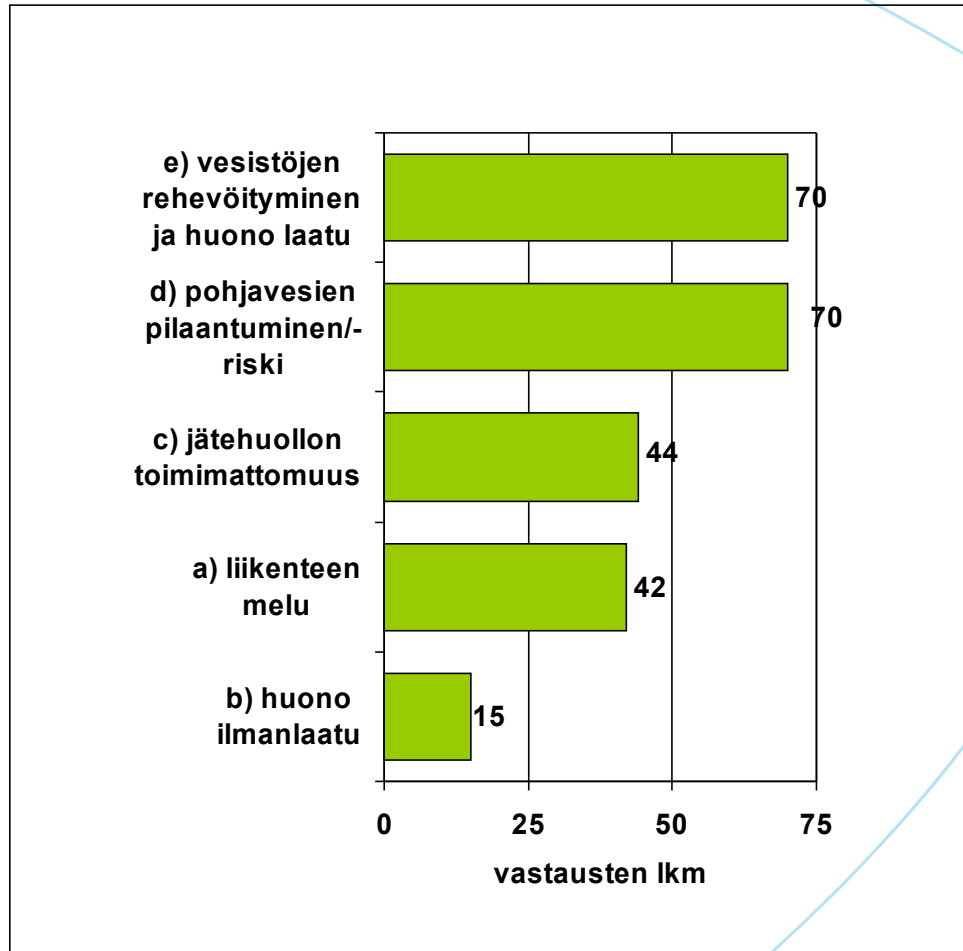
13) Vertaa ys-viranomaisen työaika lausuntojen ja selvitysten antamiseen eri viranomaisille suhteessa ympäristölupiin (100 %)

17) Mihin ympäristönsuojelun ”keinoihin” panostaisit, jos sinulla olisi riittävästi resursseja käytössäsi

- 86 % panostaisi nykyistä enemmän valvontaan
- 54 % keskittyisi vaikuttamaan kunnan muuhun politiikkaan, esimerkiksi kaavoitukseen, elinkeinopolitiikkaan, vesihuoltoon yms.
- 45 % varaisi nykyistä suuremman osan työajastani etukäteissuunnitteluun, jotta homma olisi paremmin hanskassa
- 31 % lisäisi huomattavasti omatoimista tutkimusta ympäristön tilasta kunnan alueella
- 19 % keskittyisi nykyistä enemmän suurimpiin pilaajiin valvonnan avulla
- 15 % pyrki nopeuttamaan ympäristölupaprosessia.

18) Mitkä ovat kuntasi alueella suurimmat ympäristön pilaantumisen ongelmat tällä hetkellä?

Huom! vesistöjen lukema poimittu vapaamuotoisista vastauksista, noin arvo

Kuntien ja valtion tehtävänjako

Tapaustutkimuksena ympäristölupahallinnon uudistaminen

1. KUNTIEN JA VALTION TEHTÄVÄNJAKO - OIKEUDELLISET SÄÄNNÖT
2. KUNTIEN TEHTÄVIEN RAHOITTAMINEN
3. TEHTÄVÄNJAKO – MUUT KUIN OIKEUDELLISET SYYT
4. TIEDONTARPEET JA ARVIOINTI
5. YHTEENVETO KUNTIEN JA VALTION TEHTÄVÄNJAOSTA: TARKASTELUKEHIKKO
6. TAPAUSTUTKIMUS: KUNTIEN YMPÄRISTÖLUPAHALLINTO

Muistilista oikeudellisista periaatteista ja kompastuskivistä 1(2)

1. Muista aina **kuntien itsehallinnon** periaate, se vaikuttaa valtion ja kuntien välisiin suhteisiin ja asettaa rajat valtion, myös lainsäätäjän toiminnalle.
2. **Perusoikeuteen** liittyvä lakiehdotus voi tuoda yllättäviä taloudellisia rasitteita kunnalle. Lainsoveltajien eli esimerkiksi kunnan tulee tulkita lakia niin, että palvelua käyttävän asiakkaan perusoikeudet turvataan, vaikka se tarkoittaisi kunnalle ennalta arvaamattomia kustannuksia. Älä ajattele, että lakia voidaan kunnassa tulkita kunnan kannalta myönteisesti vaan selvitä ”rahoitusriski” jo lain valmisteluvaiheessa.
3. Varmista, että kaikki kunnille annattavat **uudet tehtävät ilmaistaan lain tasolla** ja että ne on ilmaistu laissa riittävän täsmällisesti.
4. Selvitä, miten uusi tehtävä on tarkoitus **rahoittaa** ja miten uudistus vaikuttaa valtionosuuksiin.
5. Jos kuntien työmäärä lisääntyy merkittävästi olemassa **olevien tehtävien olennaisen laajentamisen** vuoksi, on asiasta säädettävä lakitasolla. Jos vaikuttaa siltä, että tehtäviä ollaan lisäämässä asetuksella tai ohjeistuksella, kiinnitä asiaan huomiota ja ”pohdituta”, missä menee olennaisen raja. Kysy, miten tehtävän laajentaminen rahoitetaan.
6. Vahdi, mitä **asetuksessa** määrätään kuntien tehtävistä ja vastusta säännöstä, joka lisää ”yllättävästi” kunnan tehtäviä tai niiden työllistävyyttä. Vetoa lakisääteisyysperiaatteeseen. Varmista ainakin rahoitus.

Muistilista oikeudellisista periaatteista ja kompastuskivistä 2(2)

7. Älä hyväksy mukisematta asetelmaa, jossa laissa säädetään valtion ja kunnan **rinnakkaisesta toimivallasta**, mutta asetuksessa säädetäänkin, että tehtävän hoitaminen kuuluu vain kunnan viranomaiselle. Kuntien ja valtion tehtävänjaon tulee ilmetä täsmällisesti laista.
8. Aina kun kunnalle annetaan uusia tehtäviä, on lainsäätäjän varmistettava, että **kunnat pystyvät taloudellisesti hoitamaan tehtäviään**. Selvitä, miten kuntien taloudellinen tilanne on otettu huomioon. Mieti, heikentääkö uudistus erityisesti jonkin tyyppisten kuntien taloutta.
9. Lainsäätäjän on **arvioitava** kuntien voimavarojen riittävyyttä, jos se säätelee perusoikeuksien toteuttamiseen liittyvää lainsäädäntöä, esimerkiksi laajentaa tehtäviä olennaisesti tai määrittelee rahoitusta. Jos tällaista arviota ei tehdä, lopputuloksena todetaan helposti, että uudistuksella ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntatalouteen. Huolehdi että arviointi on suoritettu.
10. Jos yksittäinen uudistus lisää vain hiukan kuntien tehtäviä, pyri kirjauttamaan sekin ylös valmisteluaineistoon, koska sillä saattaa olla **kumulatiivinen vaikutus** kuntien tehtäviin. Pyri tuomaan esille eri kuntien erilainen asema.
11. Kuntien asemaa arvioidaan kokonaisuutena useilla **foorumeilla**, mm. kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa ja peruspalveluohjelmaa valmisteleavassa ministeriryhmässä. Pyri kokoamaan yhteen sektorisi vähäisempiä muutoksia kuntien asemassa ja saattamaan muutokset näiden foorumien käsiteltäväksi tai ainakin tiedoksi.

Ympäristölupahankkeessa tulisi ottaa huomioon:

- Kyse kuntien ja valtion tehtävien määrittelyn oleellisesta muuttamisesta, tulee säätää lailla.
- Kuntien itsehallinnon asettamat rajoitukset asetustason sääntelylle.
- Lupatoimivallan muutokset kuntien ja valtion välillä edellyttävät lainsäätäjältä voimavara-arviointia: kumulatiiviset vaikutukset; uusi, olennaisesti laajeneva vai laajeneva tehtävä; erityyppisten kuntien taloudellinen asema; uuden tehtävän työllistävyys erityyppisissä kunnissa; aiheuttaako uudistus olennaisen taloudellisen lisätaakan.
- Kunnan "omien rahojen käyttö omiin tehtäviin " ja rahoitusperiaatteen toteutuminen.
- Jos kyseessä ympäristöperusoikeuden turvaamisen kannalta keskeinen seikka, asiaa pitää käsitellä lakitasolla ja voimavarat turvata.
- Kuntien tehtävien laajentumiseen on osoitettava valtionosuuden lisäyksiä. Valtionosuusjärjestelmä ei kuitenkaan tosiasiallisesti sisällä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä johtuvia kustannuksia eikä reagoi tehtävien muutokseen. Hallitusohjelman mukaan uusien ja laajenevien tehtävien valtionosuus olisi puolet uusista kustannuksista.

• jatkuu...

Ympäristölupahankkeessa tulisi ottaa huomioon:

- Lupa-toimivaltaa voisi kehittää niin, että "vaikeimmat" päästö- tai laitostyytit valtiolle, myös joustavampi toimivallan siirto-oikeus.
- Kunnissa on resurssivaje. Suora normiohjaus + rekisteröinti + jälkivalvonta lupamenettelyn tilalla eivät itsessään kevennä tai lisää viranomaisen työtaakkaa.
- PARAS-hankkeen ja peruspalveluohjelman tavoitteet.
- Lupa-laitosten jälkivalvonta tulisi jakaa selkeästi lain tasolla ja kuntien ympäristönsuojelun lisäresurssit jättää kunnille.
- Valvonnan maksullisuuden laajentaminen ei välttämättä johda siihen, että kuntien ympäristönsuojelu saisi lisää resursseja.
- PARAS-hanke ei ole tuonut pakollista seutuyhteistyötä kuntien ympäristönsuojeluhallintoon. Osa kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijoista vastustaa seutuyhteistyötä, suurin osa kannattaa.
- Nykyistä enemmän tiedollista ohjausta ympäristöluvituksen tueksi. Ympäristönsuojelun viranhaltijat kaipaisivat valtion ohjausta resurssipulansa ratkaisemiseksi.